

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 12. malega srpana 1913.

Št. 28.

IV. vseslovenski katoliški shod v Ljubljani.

Na sijajnem lanskem mednarodnem evharističnem kongresu na Dunaju se je sklenilo, da se priredijo letos v Avstriji katoliški shodi po raznih narodnostih; kako primerno je, da se obhajajo katoliški shodi ravno letos, ko praznuje sveta katoliška cerkev veličastni Konstantinov jubilej, ko je preteklo 1600 let, odkar je proglasil rimski cesar Konstantin krščanstvo za enakopravno vero v rimskem cesarstvu. Tudi Slovenci bomo imeli svoj katoliški shod, da se navdušimo za svoj najdražji zaklad, za sv. vero; vršil se bo od 24. do 27. avgusta IV. vseslovenski katoliški shod v središču slovenskega ozemlja — v beli Ljubljani.

Ne samo Slovenci, ampak tudi drugi katoliški Slovani naše širne domovine se bodo udeležili v obilnem številu tega shoda — Slovenci iz vseh obmejnih kronovin se bodo odzvali v velikem številu — tam pa, kjer se zbira verni slovenski rod, tudi koroški Slovenci ne smemo izostati, ampak pohiteti moramo v kar največjem številu v Ljubljano, ker mi najbolj potrebujemo novega navdušenja v težkem boju za vero svojo in jezik materinski.

Pokazati versko svoje prepričanje pred svetom je naša sveta dolžnost. Dandanes smemo sicer svojo sveto vero svobodno izpričevati in ni se nam treba bati krvavega preganjanja; ali nastopil je nov čas, ko se preganja naša sv. vera z zasramovanjem, ko se napadajo nauki sv. katoliške cerkve, ko se blatijo papež, škofje in du-

hovniki, ko smešijo verne, odločne katoličane — vse to preganjanje se vrši v slabem časopisju, na shodih in v javnem življenju — ni čuda, da se mnogokrat posreči zapeljati vernega Slovenca, da se nahaja i v naših vrstah mnogo verskih mlačnežev, bojazljivcev, ki se iz strahu pred svetom ne upajo javno pokazati verne kristjane.

V tem novem času so živo potrebne velikanske manifestacije verske misli — katoliški shodi, kjer se zbuja, krepi in raste katoliška zavest, kjer se dramijo in krepijo mlačneži, kjer zadobijo pogum boječi in se utrdijo verni, odločni katoličani.

Žive katoliške zavesti potrebujemo tudi koroški Slovenci — zato pa želimo pohiteti na katoliški shod v Ljubljano in hočemo tam javno in slovesno izpričati ono vero, za katero so pretakali svojo kri prvi kristjanje dolgih tristo let.

Lansko leto nas je šlo nad 400 k evharističnemu kongresu na daljni Dunaj; še več nas mora biti letos na katoliškem shodu v bližnji Ljubljani. Da, slovesna, impozantna mora biti naša udeležba. Koroški Slovenci bomo imeli svoj poseben vlak, ki nas popelje iz Celovca v Ljubljano.

Ker se pa kot verni častilci Marijini ne moremo peljati mimo slavnih Brezij, ne da bi obiskali Marije Pomagaj, bomo tja grede prekinili svojo vožnjo v Otočah in romali v krasno Marijino svetišče na Brezjah. Vlak odide iz Celovca dne 23. avgusta; prišli bomo zvečer na Brezje, kjer bomo prenočili, in ko bomo zjutraj opravili svojo pobožnost, se peljemo dalje v Ljubljano na katoliški shod, kjer bo že

zbran cvet katoliškega slovenskega naroda.

Podpisani odbor vabi Vas, koroške Slovence in Slovenke, k prav obilni udeležbi. Kdor le more, naj se nam pridruži in naj pohiti z nami na katoliški shod v Ljubljano!

Na noge torej, slovenski Korotan!

Celovec, dne 9. julija 1913.

Pripravljalni odbor v krški škofiji za katoliški shod v Ljubljani:

Dr. Janko Brejc
odvetnik.

Janez Vidovic
kn. šk. kancelar in kanonik.

Franc Grafenauer
drž. in dež. poslanec.

Msgr. Valentin Podgorc
tajnik »Družbe sv. Mohorja«.

Prelat dr. Martin Ehrlich
profesor bogoslovja.

Dr. Rožič Valentin
predsednik »Sl. kršč. soc. Zveze«.

Franc Smodej
urednik.

Valentin Limpf
preds. sodalitete SSI Cordis.

Dr. Gregor Rožman
prefekt v Marijanišču.

Dr. Lambert Ehrlich
profesor bogoslovja.

Opombe: 1.) Posebni vlak bo priredila za Koroško S. K. S. Zveza in v kratkem bo objavljen natančen spored in cene. 2.) Vsi dopisi glede katol. shoda naj se naslovijo: S. K. S. Zveza (pripravljalni odbor za katoliški shod) hotel Trabesinger — Celovec. 3.) Tudi zglasilnice, ki so jih prejeli župni uradi, naj se določijo v Zvezi v Celovec. 4.) V koroški skupini bodo v Ljubljani nastopili tudi vsi naši »Orli«. Zeleti je, da pride mnogo udeležnikov v krasnih narodnih nošah. 5.) Pevci in pevke, ki hočejo z nami, naj to naznanijo pri svojih gg. župnikih. Imamo pevovodjo, ki bo vodil petje koroških Slovencev.

Podlistek.

Celovška čitalnica.

(Po virih spisal F. K.)

(Dalje.)

Leta 1872. je priredila Slovanska čitalnica še dve veselici. Prva se je vršila 12. februarja. Imela je ta spored: 1. Pobratimija, zbor. 2. Po jezeru, zbor. 3. »Janezek« Vilharjev, deklamiral prof. pl. Kleinmayr. 4. Vse mine. zbor. 5. Prisega gorotanskih vojvodov; dramatičen prizor. 6. Žalostni glas zvonov, zbor. 7. Šopek narodnih pesni, zbor. 8. Tombola. 9. Ples. Nekaj zanimivega nudi ta program; predstavljali so prisego korotanskih (koroških) vojvodov. Kakšen je bil ta dramatičen prizor, o tem nimamo poročil. Naslanjal se je pač na poročilo Janeza Vetrinjskega, ki nam je lepo opisal starodavni običaj, ko so sprejemali slovenski koroški kmetje tujega (prej domačega) vladarja v svojo sredo, ko so ga sprejeli v svojo soseščino. — Vemo, da je pred kratkim poskusil slovenski pisatelj in pesnik J. A. obdelati to tvarino. A uprizorjen njegov prizor še ni bil. — Gotovo lepa snov za dramatika, ki pa mora biti snovi tudi kos! Že snov in naša čast zahtevate, da mora biti nekaj izrednega, če se hoče uprizoriti.

Druga »veselica« leta 1872. se je vršila dne 10. aprila. Poročilo jo imenuje veselico, akoravno je bil prvi del prireditve zgolj poučen. Predaval je namreč Matija Majar, ki je živel takrat kot beneficiat na Križni gori v Celovcu »O sledu starih Slovencev«. Znano je, kak iskren Slovec je bil možina Majar. Udeležil se je vseslovenske razstave v Moskvi, za katero je kupil ziljsko narodno nošo. Izdajal je tudi »Slavjana«, hoteč ustvariti vseslovenski književni jezik. Bil je idealist — brez realne podlage. A že idealizem sam je simpatičen, posebno dandanes, ko je človek postal stroj. Majarjevo delo pa je obrodilo veliko sadu, vzbudil je Andreja Einspielerja in z njim vred celo vrsto iskrenih koroških rodoljubov. Na stara leta se je preselil v Prago, kjer počiva na pokopališču. Koroški Slovenci mu še veliko dolgujemo, pozabili smo nanj, železen, zarjavel križ stoji na grobu. — Pozabili smo, da imamo tudi mi lep kos slovenske kulturne zgodovine, pozabili smo na moža, ki so orali ledino na prosvetnem polju.

Po Majarjevem govoru je sledilo petje. Po letu je prirejela čitalnica skupne izlete v okolico. Dne 7. maja se je vršil izlet v Vetrinjo, 14. maja pa na Žihpolje.

Občni zbor čitalnice se je vršil 13. oktobra 1872.

Za častnega uda je bil imenovan na obnem zboru iskreni Jugoslovan in

dobrotnik Slovencev Josip Južij Strossmayer, škof v Djakovem.

Odbor je bil za leto 1872/73 sledeče sestavljen: Predsednik: B. C. Roszbacher, trgovec. Predsednikov namestnik in gospodar: Vincenc Borštner, gimnazijski profesor. Tajnik: Šimen Janežič, poročnik in urednik. Denarničar: France Pesjak, trgovec. Knjižničar: Juljan žl. Kleinmayr, gimnazijski profesor. — Sami odlični možje!

Število udov je v poslovnem letu 1872/1873 naraslo na 47. Poskočilo je za 12. Redni udje leta 1872/73 so bili: 1. Aleš Mikl, župnik. 2. Ambrož, duhovnik župne cerkve. 3. Bizer Andrej, slovenski duhovnik stolne cerkve. 4. Borštner Vincenc, gimnazijski profesor. 5. Čermak J., trgovec. 6. Einspieler Andrej, realni profesor, deželni poslanec in urednik »Priatelj«. 7. Einspieler Lambert, knezoškofijski tajnik, tajnik Družbe sv. Mohora. 8. Frasn Anton, gimnazijski profesor. 9. Golè Josip, vodja Mohorjeve tiskarne. 10. Holiber Miha, župnik v Vetrinji. 11. Jakobič Jan., duhovni svetovalec in župnik. 12. Janežič Šimen, poročnik in urednik »Besednika«. 13. Dr. Janežič Valentin, polkovni zdravnik. 14. žl. Kleinmayr Juljan, gimnazijski profesor. 15. Komelj Andrej, nadporočnik. 16. Kometer M., župnik v Št. Rupertu. 17. Kranjc, finančni uradnik. 18. Krasnik Jan., uradnik v pokoju in predsednik »Trdnjave« (politično društvo). 19. Ma-

Druga vojska na Balkanu.

Vojska med Srbi in Bulgari ter Grki in Bulgari je izredno krvava, kakor je bilo pričakovati. Dva hrabra bratska naroda se krvavo mesarita. Na strani Srbov se izredno hrabro bori 12.000 Črnogorcev, ki so se odlikovali zlasti v naskokih. Sodi se, da je na srbski in bulgarski strani padlo že nad 35.000 mož.

Položaj na bojišču.

Vojna sreča je slovanskim bratom, kakor za kazen za bratomorni boj, nemila. Dočim se na jugu in sredi Srbi še dobro držijo, na sredi (v centru) celo prodirajo, imajo na severu nasproti Bulgarom pre malo številno armado in se umikajo. Za srbsko vojsko v Macedoniji je nevarnost, da jo severna bulgarska armada odreže od domovine, od Srbije, kar bi bilo zanjo usodepolno. Zato bodo skušali Srbi armado na severu pomnožiti, da ustavijo prodiranje Bulgarov, ki so že prekoračili srbsko mejo. Zato se pa Bulgarom slaba godi na jugu v vojski z Grki. Bulgari so vedeli, da so njihovi resni in nevarni nasprotniki le Srbi; zato so proti njim poslali glavne armade, nasproti Grkom pa le malo armado, kakor se zdi, mnogo manjšo nego je grška. In ko so začeli Srbi v centru in z desnim južnim krilom prodirati in se je Bulgarom slabo godilo, je general Ivanov odposlal od armade, ki se je borila proti Grkom, 35.000 mož na pomoč zoper Srbe. Več kot 80 do 100.000 mož pa Bulgari nasproti Grkom itak niso poslali. Tako Grki, ki so se izprva umikali in so jih Bulgari hoteli prisiliti k odločilni bitki pred Solunom, naglo napredujejo in potiskajo nazaj bulgarsko armado. Na vzhodu so prodrli že do Demirkisarja, na severu pa se bližajo srbski armadi in tako ogrožujejo bulgarsko levo krilo, ki se vojskuje zoper Srbe, da pride lahko med dva ognja ali pa se mora umakniti.

V centru je zmagovala armada, ki je zavzela Štip, Kočano ter bulgarske postojanke na Osipovi planini in je en del udril že na bulgarska tla. Ali Srbi iz strateških (vojskih) ozirov niso prodirali naprej proti Kjustendilu, da ne bi se ujeli kakor v mišjo past, ker obe njihovi krili nista napredovali; ali je njihovo prodiranje ustavila bulgarska armada pri Kjustendilu, ni mogoče dognati. Morda jih je pri tem oviralo posebno njihovo desno krilo, ki je bilo v eni bitki na Ovčjem polju pri Krivolaku poraženo, kjer so Bulgari ujeli, oziroma uničili eno srbsko takoimenovano timoško divizijo. Pozneje so Srbi dobili pomoč in so porinili Bulgare nazaj in osvojili zopet Krivolak. Tako trdi vsaj srbsko uradno poročilo.

Poročila iz Srbije in Bulgarije si zelo nasprotujejo. Iz poročil je posneti po vsestranski presoji, da so bulgarska poročila o velikih bulgarskih zmagah zelo pretirana, deloma celo izmišljena, da tajijo neka-

jar Matija, župnik Križne gore. 20. Dr. Nemeč Valentin, profesor bogoslovja. 21. Dr. Müller Valentin, prošt, vodja knezoškofijskega semenišča in vodja Družbe sv. Mohorja. 22. Pesjak France, trgovec. 23. Petroj Fr., krojač. 24. Perko Fr., trgovec. 25. Poljak Fr., trgovec. 26. O. Robida Karl, gimnazijski profesor in predstojnik celovškega benediktinskega samostana. 27. Rossbacher Bernard, trgovec in posestnik. 28. Sommer Gregor, okrajni šolski nadzornik. 29. Strželha Šand., trgovec in posestnik. 30. Šašel Martin, duhovni svetovalec. 31. Šervicelj Mat., knezoškofijski tajnik. 32. Tonejec F., učitelj meščanske šole. 33. Treo F., telegr. uradnik. 34. Vedan S., trgovski pomočnik. 35. Wewerka Fr., rokavičar. 36. Kunstelj, pošt. urad. 37. Mičoch, pošt. urad. 38. Kober Fr., urad. 39. Riedl Jul., gimn. prof. 40. Bavdek, uradnik pri železnici. 41. Spindler, stavec v Mohorjevi tiskarni. 42. Ferjančič, uradnik pri »Unioni«. 43. Zupan, priv. uradnik. 44. Pribošič J., vojaški duhovnik. 45. Vedam France, trgovski pomočnik. 46. Zurc Dragotin, finančni uradnik. 47. Rabič Miroslav, finančni uradnik. — Tudi ta zapisnik kaže, kako veliko slovenskih trgovcev in trgovskih pomočnikov smo imeli v Celovcu, kaže pa tudi, da smo imeli precej slovenskega uradništva raznih strok. (Dalje sledi.)

tere precej važne srbske zmage, da pa se bulgarska armada nahaja v boljšem položaju, ker zmaguje na severu vsled premoči in so Srbi takorekoč zaenkrat potisnjeni v obrambo (defenzivo).

Tretja vojska?

Rumunija se boji prevelike, mogočne Bulgarije in zato je začela vzdigovati glavo in takorekoč napoveduje vojno Bulgariji. Bulgari so prisiljeni, radi ali ne radi, privoliti Rumuniji odstop bulgarskega ozemlja od Tutrakana do Balčika. Rumunija pa je sedaj zahtevala mnogo več; za Bulgarijo je posredovala tudi avstrijska diplomacija, ki ji je vojska med Srbi in Bulgari vseč, pa zaman. Rumunija noče o odstopu kakega bulgarskega ozemlja več slišati, ampak povdarja le, da ji ni toliko za to ozemlje, kakor za to, da Bulgarija ne postane premočna. Zato Rumunija mobilizira. Mobilizirala bo 600.000 mož. Vsak hip je pričakovati, da njena armada udre na bulgarska tla, in potem je po Bulgariji, ki bi se proti taki premoči ne mogli braniti. Saj se giblje tudi Turčija in energično zahteva, da naj Bulgarija odpokliče svoje vojake izpred Čataldže in Bulaira. Iz Bulgarije prihaja poročilo, da bo Bulgarija to itak storila, ker potrebuje pomoči zoper Grke. Tretja vojska na Balkanu se zdi torej neizogibna, če ne bo česa ukrenila Rusija, ki — mobilizira. Kaj bo iz tega?

Sledeča brzozjavna poročila naj pojasni jo posameznosti:

Boj za Kočano.

Belgrad, 5. julija. (Uradno.) Artilerijski dvoboj, ki se je včeraj zjutraj pričel med bulgarsko in srbsko vojsko, se je danes pred Kočano končal s popolno srbsko zmago.

Srbske čete so zavzele vse bulgarske pozicije, katere je branilo 32 bataljonov z 88 topovi. Izgube na obeh straneh so velike.

Belgrad, 5. julija. Privatne vesti iz Skoplja javljajo, da je srbska armada včeraj popoldne zavzela Kočano.

Neresnična vest o srbskem porazu.

Belgrad, 7. julija. (Srbski tiskovni urad.) Sofijske vesti o porazu srbske armade, o razbitju in ujetju timoške divizije pri Krivolaku, so absolutno netočne. Kočano so v petdnevnih bojih branile manjše srbske čete, in sicer samo en regularni polk ter 5 tisoč prostovoljcev — po večini Turki in Arnavti. Te čete so Bulgari, ki so navalili s celo divizijo izpred Štipa, potisnili iz pozicij in to samo šest kilometrov. Poslana so bila ojačenja in Bulgari so zopet morali zapustiti nevzdržljive nove pozicije.

Rumunska prekorači Donavo v četrtek.

Dunaj, 7. julija. Tukajšnji krogi so obveščeni, da bo rumunska armada v četrtek ali petek prekoračila bulgarsko mejo. Rumunska je odklonila vsako nadaljno pogajanje in vsako intervencijo.

Boji na srbskem ozemlju.

Dunaj, 8. julija. Na severovzhodni strani srbsko - bulgarske stare meje so se vršili včeraj in danes ostri boji. Bulgarom se je posrečilo zasesti malo, neutrjeno mesto Knjaževac, dočim se boji okoli Zaječarja še vedno vrše. Konstatirati pa je, da tem bojem ni pripisovati odločilne važnosti, kajti odločitev pade na macedonskem bojišču, če sploh pride do nje.

Bulgari zasedli Knjaževac.

Belgrad, 8. julija. (Kor.) Srbski tiskovni urad poroča: Močna bulgarska kolona, ki se je nahajala na stari meji nasproti Knjaževcu, je vdrla na srbsko ozemlje. Ker je bilo v Knjaževcu le malo srbskih vojakov, so Bulgari zasedli mesto. Srbska posadka se je po kratkem boju umaknila. Na potu od meje do Knjaževca so Bulgari zažigali vasi, med drugimi tudi vas Polom, kar je vzbudilo med prebivalstvom velikansko ogorčenje. Srbi so že odposlali pomoč proti Knjaževcu. Bulgari so danes vnovič naskočili Zaječar. Izid boja še ni znan.

Bulgarski poraz pred Zaječarjem.

Dunaj, 8. julija. (Izv.) Iz avtentičnega srbskega vira sem izvedel, da se je Bulgarom danes sicer posrečilo zavzeti neutrjeno mesto Knjaževac, a naskok na trdnja-

vo Zaječar se je končal s popolnim bulgarskim porazom. Naskok je bil krvavo odbit in so se morali Bulgari z velikimi izgubami umakniti čez mejo. Dalje so Srbi zmagovito odbili tudi napad na Vlašino. Vse bulgarske vesti, da prodirajo Bulgari proti Vranji oziroma da so že Vranjo zasedli, so čisto navadna izmišljotina.

Srbske in grške odločilne zmage.

Belgrad, 9. julija. Srbska armada je zavzela Štip.

Atene, 9. julija. Grška armada je zavzela Doiran, Seres in Kavalo.

Belgrad, 10. julija. (Uradno.) Srbske čete preganjajo Bulgare. Pri umikanju iz Štipa so Bulgari poizkušali se v Radovištu upreti. Toda kmalu so odpor opustili in beže dalje.

Srbske čete so zasedle včeraj popoldne Radovište. Stik z grško armado je popoln. Bulgari so tako naglo bežali, da niso imeli od Štipa do Radovišta časa padle častnike in vojake pokopati.

Prebivalstvo je srbske čete z navdušenjem sprejelo.

Vsi napadi Bulgarov na staro granico pri Zaječarju in Pirotu so popolnoma odbiti. Zdaj se na srbskem teritoriju ne nahaja niti en bulgarski vojak.

Armadi generala Kovačeva, IV., in generala Ivanova, V., stojita tik pred tem, da ju Srbi in Grki zajamejo.

Sofija, 10. julija. (Oficijelno.) Bulgarska vlada je izjavila, da v svrhu, da se nadaljnje krvoprelitje ustavi, popolnoma poveri Rusiji nalogo, da sovražnosti ustavi in jo zato naproša, naj v tem zmislu v Belgradu in Atenah posreduje.

Dunaj, 10. julija. Že pred več dnevi je bilo popolnoma jasno, da je bulgarska glavna armada doživela usoden poraz. K temu je prišlo grozeče vedenje Rumunije, ki je včeraj že napovedala ultimatum, ki bi se bil te dni Bulgariji brezdvomno izročil. Bulgarija je bila vsled tega primorana Rusijo prositi, naj se zavzame za ustavljenje sovražnosti, tembolj, ker ni samo armadi generala Ivanova, ampak tudi vardarski armadi pretil pravi Sedan. Že v včerajšnji bulgarski cirkularni noti se je opazilo, da je dr. Danev svojo politiko popolnoma preokrenil, kar se je zlasti videlo iz točke 2. Bulgarija izjavlja, da stoji na podlagi pogodbe, toda po dogodkih zadnjih štiriindvajset ur ni dvomiti, da bo Bulgarija morala privoliti v revizijo. Car bo pa gotovo vse storil, da se sovražnosti takoj ustavijo in se bodo odposlali najprej parlamentarji v to svrhu.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni.

Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Delovanje poslanca Grafenauerja.

Kmetijski zadrugi v Tolstem vrhu je poljedelsko ministrstvo dovolilo k nakupu pašnega posestva 6500 kron in k popravili gospodarskega poslopja 3800 kron. Prvi znesek je docela že izročil, oziroma nakanen deželnovladnemu uradu, drugega zneska pa polovica. To je lep uspeh našega poslanca Grafenauerja.

Od vladne strani izrekla se je poslancu Grafenauerju za njegov trud in njegovo prizadevanje v zadevi globasniškega vodovoda priznanje in zahvala. To nas tembolj veseli, ker je jasen dokaz delavnosti našega poslanca.

Dne 17. junija je stavil poslanec Grafenauer v državnem zboru nujni predlog za državno podporo po toči oškodovanim kmetom občine Rikarjaves.

Dne 18. junija je stavil poslanec Grafenauer nujni predlog za državno podporo po požaru oškodovanim kajžarjem iz Brde v Zilski dolini.

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Dnevne novice in dopisi.

Dr. Janko Brejc, glavni slavnostni govornik na manifestacijskem zborovanju katoliškega shoda v Ljubljani. Pripravljali odbor je sklenil, da bo slovenski glavni govornik na manifestacijskem zborovanju katoliškega shoda v nedeljo dne 25. avgusta 1913 voditelj koroških Slovencev gospod dr. Janko Brejc iz Celovca. To ni samo častno za g. dr. Brejca, ampak pomeni sploh odlikovanje koroških Slovencev. Koroški Slovenci, oddolžimo se temu odlikovanju z največjo udeležbo na katoliškem shodu! Kar čuti katoliško in narodno, naj se poda na katoliški shod v belo Ljubljano!

Zaplemba. Državni pravdnik nam je v zadnji številki zaplenil popolnoma nedolžno in objektivno poročilo o težavah, ki so se delale našim »Orlom« pri Einspielerjevi slavnosti v Svečah. Ta zaplemba, zoper katero vložimo priziv, je značilna za Hohenburgerjev sistem na Slovenskem!

Osebnost. Dne 12. t. m. bo promoviral za doktorja vsega zdravilstva na graškem vseučilišču g. Josip Glantschnig, starejšina akademičnega tehničnega društva »Triglav«. Čestitamo!

Nemški »patriotizem«. Povodom zadnje avtomobilne tekme se je tudi mesto Celovec obleklo v praznično obleko, da dostojno pozdravi tri avstrijske nadvojvode, ki so se udeleževali tekme. Župan dr. Metnitz je dal na Novem trgu na visokem drogu razobesiti frankfurtaško, edino zastavo na drogu na celem trgu, da tako iznova dokaže svoj avstrijski »patriotizem«. V senci frankfurtaške je potem sladki gospod župan pozdravljaval visoke člane cesarske rodbine s cesarskim odlikovanjem na prsni. G. dr. Metnitz še gotovo ni pozabil, da so l. 1907, ko je bival naš cesar povodom cesarskih manevrov v Celovcu, morali odstraniti vse frankfurtaške nasproti cesarjevemu stanovanju, ker cesar ne trpi teh protidinastičnih bojnih zastav. — Tudi pri slavnosti pevskega društva v Št. Vidu ob Glini je bilo po poročilu v »Freie Stimmen« mesto takorekoč zavito v protivavstrijske trobojnice in je v mestu kar odmevalo pruskega heilanja. Malo več patriotičnega ozira bi bili pri svoji slavnosti Št. Vidčani že lahko imeli, ker je počastil slavnost sam cesarski namestnik gosp. deželni predsednik baron dr. Friess-Skene!

Od sodišča. Dne 20. aprila so se pri Skrublu v Podpeci stegli rudarji in hlapci, pri kateri priliki je ubil nekega Podpečnika hlapec Filip Štefan. Štefan je bil obsojen na tri mesece strogega zavora.

Ponesrečen kaplan. Pri turi na Svinjo planino je ponesrečil č. g. kaplan iz Šmihela pri Volšpergu, Ignac Millonig. Prepeljali so ga v volšperško bolnišnico.

Izklicavanje slovenskih postajnih imen. Na progah, kjer so dvojezična postajna imena, morajo sprevodniki izklicavati tudi slovensko. Marsikdo je vsled nemarnosti sprevodnikov, ki izklicujejo radi samonemško, imel škodo, ker ni slišal izklicavati slovenskega krajevnega imena, ki mu je znano. Zato naj slovenski potniki odločno zahtevajo od sprevodnikov, da izklicujejo tudi slovensko! Zgled: Na progi Celovec—Področica je slovenski potnik opozoril takega malomarnega konduktarja: »G. konduktar, zakaj ne kličete tudi slovenskega postajnega imena?« Konduktar: »Saj ni treba, itak vsi razumejo nemško.« Potnik: »Imate pa vendar ukaz, da izklicujete tudi slovensko!« Nato sprevodnik debelo pogleda, malo pomisli in odide, ne da bi besedico črnil. Na vseh prihodnjih postajah pa je znal izklicavati tudi slovenska imena. Torej, Slovenci, od vas samih je odvisno, kako se z vami jezikočno postopa.

»Štajerc«, tu se špegljaj! Kranjski listi poročajo: Znani nemškonalni gostilničar, lesni trgovec in župan v Mozeltju pri Kočevju, Hans Jonke, je dne 26. junija izginil. Splošna sodba je, da jo je popihal v

Ameriko. Zapustil je velike dolgove, skupaj menda okoli 200.000 kron. Ker je bil razborit Nemeč in zagrizen agitator, mu je samo Südmarka posodila 40.000 kron. »Štajerc«, zopet imaš priliko, da poučiš svoje backe o — poštenju svojih velesomišljenikov!

Štajerska S. K. S. Z. priredi 14. julija romanje k Mariji Pomagaj na Brezje. Iz Maribora gre en vlak, drugi pa iz Celja. Priglasje sprejema romarski odbor v Mariboru, Koroška cesta 5.

Že zopet celovski kolodvor. Iz Podjune smo prejeli: Bil sem dne 3. julija t. l. po opravkih v Celovcu. Ko pridem ob 2. uri 42 minut k blagajni ter zahtevam tam eno karto v Šinčovas, se zadere ista punčarica nad menoj: »Ich versteh nicht, reden Sie deutsch!« Jaz dam denar 1 K 20 vin. tja ter še enkrat obnovim mojo zahtevo, toda namesto da bi mi postregla, potisne denar nazaj in zaloputne okence. Ker sem pa imel že itak komaj 3 minute časa ter sem se moral na vsak način odpeljati z vlakom, sem bil prisiljen prositi nekega postreščka, da mi je ta preskrbel vozni list. Kako se je ta frajlica posmehovala, ne bom opisoval. Omenim samo, da sem se že gotovo par stokrat vozil po tej progi, toda v Šinčovas sem pač zmiraj dobil vozni listek v slovenskem jeziku ter ga bom dobil tudi v bodoče. Ali še ne bo konca teh škandalov? Ali si železniški minister ni dal poročati zadnjič, ko je bil na Koroškem, tudi o škandalih na celovškem kolodvoru? Sicer pa ta slučaj itak dobi še v roke!

Drobne vesti. V Celovcu je umrl, star 63 let, upokojeni ravnatelj na ljudski šoli Vinko Kleinberger. — Raznašalec kruha Pij Tiefnig pri peku Götzu v Celovcu je poveril svojemu gospodarju 600 kron. Pobegnil je v Gradec, kjer je razen 98 K vse zapravil. Prijeli so ga pa še isti dan in ga izročili sodišču. — V Gorici je trajala več dni poročna obravnava zoper bivšega okrajnega šolskega nadzornika Franca Finšgerja in računovodjo Karola Rosino, ki sta bila obdolžena, da sta okrajni šolski svet za velike vsote osleparila. Na podlagi pravoreka porotnikov je bil Finšger oproščen, Rosina pa obsojen na 8 mesecev težke ječe, poostrene z 1kratnim postom na mesec. — Na Črni so izletniki našli zastrupljenega gimnazijskega sedmošolca Konšt. Kuneja. Poleg njega je ležala steklenica, v kateri je bil strup. Domnevajo, da se je dijak zastrupil z avtozavoljo slabih učnih uspehov. — Španskega kralja Alfonza je hotel umoriti, ko se je kralj peljal v avtomobilu po mestu, neki Fernardec. Napad so preprečili.

Kje tiči krivda? Kdo nagaja ali kdo je malomaren? Kako sitnost, sroške in povrh še škodo mora trpeti slovenski kmet, nam je zadnji teden dal lep dokaz v sinški okolici. Potom kmetijske družbe je imel prejeti kmet-član parmesečnega plemenskega merjasca iz Brež, poslanega po železnici. Istinito je tudi došel v sredo, dne 2. t. m. v Sinčovas kot brzovozno blago. V petek, dne 4. (!) t. m. popoldne, torej po okroglih 48. urah, pa dobi brzovoz, ki ga pozivlja, naj vendar pride po poslatev. Čeravno takoj zapreže in se odpelje ponj, se ga vendar sprejme na kolodvoru z začudenjem, kako more tako dolgo pustiti ubogo žival, vsemu izpostavljeno. In dognalo se je, da še v sredo oddanega naznanila (»avise«) še niti ni prejel od škocijanske pošte. Posledica je bila: 1. Žival je trpela glad in žejo ter bila izpostavljena dnevni pripekajočemu solncu in ponočnemu mrazu; kako lahko bi bila zbolela! 2. Na postaji so imeli sitnosti in brezpotrebno delo. 3. Kmet je moral plačevati poleg obveznih stroškov po nepotrebem navrh še brzovozko, dostavnino iste ter ležnino pošiljatve na kolodvoru, katere stroške bi si v današnjih trdih časih lahko prihranil; za trde besede železniških uslužbencev, za odlašanje in nevednosti je moral biti celo še — hvaležen, ker so mu v človekoljubni postrežljivosti in usmiljenju do gladujoče živali postregli z drago brzovozko. Donesek k

poglavju: Slovenski kmet na Koroškem — in nemška »postrežljivost«.

Nov zdravnik. V Velikovcu se je nastal doktor vsega zdravilstva, g. dr. Franc Petek, dosedaj sekundarni zdravnik v deželni bolnišnici v Celovcu, ki je kljub svoji mladosti na glasu kot izredno spreten zdravnik.

Kako »visoki« Nemeč znajo svoj lastni jezik. V uradnem listu c. kr. deželnega šolskega sveta, v takozvanem »Verordnungsblatt für das Herzogtum Kärnten« so dolga leta pisali: »Des Dienstes entsagt hat...«, dokler ni opozoril neki slovenski učitelj, da to ni nemško, ampak da se mora glasiti: »Dem Dienste entsagt hat...«. Zdaj pišejo vedno: »Ernannt wurden: Der Lehrer N. in B. zum Lehrer in C.«, tako da se človek od samih in ne spozna, kaj menijo. Ali g. spodje pri visokem deželnem šolskem svetu ne vedo, da je: Der Lehrer in B. imenovan zum Lehrer für C., ker ni imenovan za staro postajo, ampak za novo? Tako morajo Slovenci Nemce nemški učiti. Toliko let pohajajo nemške šole, pa ne znajo pravilno lastnega jezika, od Slovencev pa zahtevajo, da bi se kar brez šol naučili materni jezik, češ, da se slovenski otrok itak doma nauči slovenski. To je logika, kaj ne?

Nov župan v Črni. »Fr. Stimen« poročajo, da je bil v Črni, ko je odložil županstvo slovenski župan, izvoljen za župana nadgledar Wurzer, seveda hud nasprotnik Slovencev. Ali Črnjani res nimajo kakega domačega kmeta ali trgovca ali kogarkoli že, da so si izvlili za voditelja uradnika in znanega nacionalnega hujškača? Žalostno izpričevalo za nasprotno stranko!

Nadzornik Sochar — kako? Čuje se, da ste nekega dne imeli v Kazazah šolo od 9. do 11. ure, medtem, ko je učitelj Fleiß spal. Zakaj je ležal, ker ni bil bolan, in zakaj ga niste pozvali v šolo? To je res vzorno nadzorstvo! Ako je to res, tako zaslužita oba vkup modro polo. Slovenske učitelje se zatira neusmiljeno, akoravno so na minuto točni, hajlovce in kričače pa se štiti v največjih škandalih. Take reči morajo na beli dan in v javnost, da svet vidi celo gnjlobo koroškega sistema. Imamo še več slučajev tega kalibra, ter bomo nastopili z njimi brezobzirno. Ker se naše prošnje ne uslišijo, izročimo pa javnosti sodbo o dvojni meri, katero se proti zakonu uporablja proti Slovincem. Poskrbeli bomo, da bo takorekoč cela Evropa izvedela, kako se na Koroškem godi.

V Dravo je šel hlapec Janez Huber v Sachsenburgu, menda samega strahu pred vojsko suknjo.

Svojo ženo zabodel z nožem. Rezervist Božidar Franc Vogel od 6. topničarskega polka je prišel za mesec dni na dopust v Celovec, kjer je bila kot natakariča uslužbena v gostilni »Blumenstöckel« njegova žena. Žena ni bila na dobrem glasu in je vsled tega med obema prišlo do prepira. Mož je potegnil bodalo in zabodel ženo v spodnji del telesa. Ženo so prepeljali v bolnišnico, kjer bo okrevala, moža pa je vojaška patrolja aretirala. Natakariča je imela znanje z nekim beljaškim redarjem.

Letovišče Mittewald pri Beljaku je na dražbi kupila mestna hranilnica v Brixenu za 301.000 kron.

Izvenredno ugodna loterija so turške srečke, kajti vsaka srečka mora zadeti! Komur je sreča mila, zamore že po vplačilu prvega obroka, ki znaša samo 4 K 75 h, dne 1. avgusta t. l. zadeti 400.000 frankov. Ker pa mora vsaka srečka zadeti najmanj 400 frankov, to je popolnoma nenevarna igra tudi za one, ki navadno nimajo sreče v igri. Kdor nima srečke, ne more nikdar zadeti, kdor jo pa ima, se mu more glavni dobitek vsak hip pripetiti, če pa ne, dobi vsaj velik del svojega denarja nazaj, ker mora prav gotovo zadeti vsaj najmanjši dobitek, ali pa če srečko zopet proda. Naročite tedaj turško srečko, kajti z njo morete že v najkrajšem času obogateti ali pa nahranite z njo vsaj varno glavnicu, ki se vam zopet

Napačno naziranje

da se zdravemu, krepkemu človeku ni treba brigati za zdravje, menda v sedanji, razsvetljeni higijenični dobi še vedno kraljuje

v nekaterih glavah. Ravno zdrav človek mora zase skrbeti, da si zdravje stalno ohrani. Zlasti skrb za grlo in vrat je zelo potrebna, ker so ta vrata k pljučam prav posebno izpostavljena. Zato naj bi za vsakdanje izpiranje grla in vratu uporabljali protikatarni zeliščni esenc-fluid z zn.

„Elza-fluid“. Dobro služi tudi pri bolečinah v grlu, kašljanju, hripavosti, težkem požiranju, težkem dihanju in zaslizenju, kar smo sami pogostokrat izkusili. 12 steklenic za 5 kron franko odpošilja lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza trg št. 67, Hrvatsko. Lu

povrne, v doglednem času najbrže v polni visokosti. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske državne razredne loterije in dajo zanesljiva in točna zadevna pojasnila.

Okradena posojilnica? »Arbeiterwille« je pred nedavnim poročal iz Žihpolj: »Slaba novica se širi nekaj dni tukaj, ki je seveda segla že daleč čez meje. Lučovnik ml. je bojda s ponarejenim ključem odprl od svojega očeta upravljano občinsko blagajno in posojilniško blagajno ter je obe menda olajšal. Zdi se, da doma veseljaškega življenja mladega niso prav nič zapazili, ko se je po kegljiščih in po gostilnah postavil zavoljo državnega poslanca. Seveda, zavoljo tega nihče ne bo imel kake škode.«

Šmarjeta v Rožu. (Nov grob.) Kakor ste že poročali, je umrl pri svoji sestri g. Rozi Winkler, rojeni Šušnig, v Borovljah Karol Šušnig, posestnik p. d. Žavrove kmetije v Vrhu. Rajni Karol je bil v 23. letu svoje starosti. Umrl je za želodčno sušico, katera ga je že par let sem mučila. Z rajnim Karolom smo izgubili sicer mladega, ampak odličnega, občežnanega in spoštovanega posestnika. Rajni je bil v vsakem oziru odličan — posebno v tem, da je tudi na zunaj svoje slovensko in krščansko pričanje kazal. Zavoljo tega ni ugajal neznačajnim nemškutarjem, dočim ga je vse drugo spoštovalo. Rajni je bil pravzaprav najpoprej za študije namenjen. Je bil v Marjanišču in študiral z odliko. Na prošnjo svojega rajnega očeta je pustil študije in postal kmet. Tudi v tem stanu je bil v vsakem oziru odličnjak. Da le eno omenim, rajni Karol, zavedajoč se, da kmet kmetu sam najlažje pomaga, je bil lansko leto z našim župnikom in več tukajšnjimi uglednimi posestniki soustanovitelj hranilnice in posojilnice »rajffeiznovke« za Šmarjeto in Sele, katera že lepo napreduje. Rajnega smo pokopali v Šmarjeti. Udeležba pri pogrebu je bila iz Borovelj in celega Spodnjega Roža naravnost velikanska. Rajnega so h grobu nesli njegovi ožji prijatelji — šmarješki mladeniči. Pri križu in na grobu je naš vrli pevski zbor rajnemu v slovo zapel lepi žalostinki. Naš g. župnik je od svojega in našega nepozabnega mladega prijatelja vzel ganljivo slovo. Blagi materi, bratom in sestram rajnega naše sožalje. N. p. v m.!

Št. Rupert pri Velikovcu. (God sv. Cirila in Metoda) smo tudi letos najslovesneje obhajali. Otroci »Narodne šole« so bili vsi pri sveti maši, potem se je vršila lepa slavnost v šoli. Vršile so se deklamacije, dečki so peli pesmi »Nedolžni fant« in »Slovenski mladeniči« prav dobro, zelo izvrstno je govoril deček in član Marijinega vrtca Jan. Vajdl. Deklice so pa kakor vselej izvrstno predstavljale igri »Lepota slepi« in »Čista vest«. Končno so bili obdarovani z medico in pecivom, katero je kakor vsako leto daroval dobrotnik naše šole gospod meščan in svečar Janez Zechner v Velikovcu. Prisrčna mu hvala!

Žvabek. (Izprememba posestva.) Habnerjevo gostilno v Gornji vasi je kupila ga. Glavar iz Zgornjih Libuč za ceno 27.400 K.

Libeliče. Zaročila sta se dne 2. m.lega srpana v gostilni pri »Nemcu« gospod Peter Močnik, nadučitelj, z gospico Rozamilo Žlebnik.

Globasnica. (Marijina družba.) 4. julija t. l. je napravila tukajšnja Marijina družba izlet k Sv. Križu pri Čornečah, ki se je zelo lepo obnesel ter so bile vse družabnice z njim prav zadovoljne. Žal, da smo morali zaradi nezanesljivega vremena pustiti krasno zastavo doma. Ganil nas je lep sprejem in nagovor preč. gospoda župnika Rozmana, ki nas je spremil tudi na koldvor. Izlet nam vsem ostane v najboljšem spominu.

Kapla pri Dravi. (Dr. Angerer.) Nek provizoričen železniški uslužbenec, Dreo, katerega je šele pred par meseci od nekd k nam zaneslo, je baje pripravil pot dr. Angererju v Kaplo. Mi si tako izzivanje od strani železniškega uslužbenca kakor dr. Angererja kratkoma prepovemo. Drugače bomo Slovenci šli med Nemce in bomo pojasnili dobro krščanskim nemškim kmetom ostudno gonjo c. kr. prenapetnežev proti

nam. Prepričani smo, da bomo našli več poslušalcev in več umevanja kakor verski odpadnik dr. Angerer med nami. (Tako torej: Železniški uslužbenec izzivajo v slovenskih krajih, kmalu ko dojdejo, s Südmarkinimi zborovanji; če se pa v slovenskem kraju na postaji zahteva vozni listek v slovenščini, smatrajo to za izzivanje. To je naravnost škandal, mogoč le na Koroškem. Op. uredn.)

Gorje na Zili. (Seje k. r. šol. sveta.) Krajni šolski svet v Gorjah oziroma njegov general g. nadučitelj Zwick sklicuje silno rad seje ravno za čas, ko se vrši nedeljska služba božja na podružnici v Strajvasi, da jemlje tako hote ali nehote — to ne vemo — gg. odbornikom priložnost spolniti svojo kristjansko dolžnost. Najlepše pa je, da se k takim navadno »wichtig« sejam vabi tudi zastopnik cerkve, ko je vendar znano, da taisti ob istem času ne more služiti dvema gospodom: Bogu in g. Zwicku!

Vrata. (Sami med seboj.) Strajevaščani so si skočili v lase. Posebno vemo župan Millonig in podomače Fajnar sta v hudem boju. Fajnar, ki je bil le toliko časa župan, da se je naučil za največjo silo malo pisati, se je čutil prikrajšanega, češ, da se je pri zadnjem ljudskem štetju naštel v strajevaški občini premalo Nemcev. Zato se je o številih komisarijih jako razžaljivo izrazil. Ni čuda, da je to zbudilo g. župana Milloniga, ki je pri ljudskem štetju postopal po predpisih in da si je poiskal zadoščenja pri c. kr. sodišču Podkloštrum, kjer je Fajnar korenito pogorel. — Mi pa pravimo, prihodnjič naj bi bil Fajnar števni komisar, samo če se do tedaj nauči zadostno pisati, o čemur pa dvomimo.

Novi 1913 modeli

Vzorne konstrukcije iz materijala brez napake z nedosegljivim funkcioniranjem

7/20 HP. Nagli, odprti športni vozovi, kupeji za zdravnike, andauleti in limusini	13/30 HP. Hitri, odprti vozovi za potovanje, elegantni limusini, landauleti za vožnjo po mestih	16/40 HP. Šesterosedelni športni factoni luksusa landauleti in limusini Pullmanovega sestava, z notranj. vodstv.
---	---	--

Tovarna v Mladi Boleslavi.
Filialke: Praga, Brno, Dunaj, Budimpešta.

Kazaze pri Dobrlivasi. (Sveta vojska.) Ustanovili smo jo na zborovanju v šoli navelikonočni ponedeljek minulo spomlad. In zdaj krepko maršira! Namen njen je bil in je, varovati, kar alkoholna povodenj še ni okužila, in rešiti, kar se je že v tej povodnji potapljalo, oziroma začelo potapljati. Ta namen je »Sveta vojska« že deloma dosegla. Če pri mnogih tudi nismo več dosegli kakor to, da se za vprašanje zanimajo, o njem razgovarjajo, včasih bero kak protialkoholni spis, zlasti »Sveto vojsko«, potem mislimo, da vse delo dosedaj ni bilo zastoj, ampak vredno svojega truda. Razveseljivo pa je zlasti dejstvo, da je velika večina starišev izpregledala, da posebno žgane pijače otrokom škodujejo. Le redkokateri otrok dobi doma še žganja, dočim ga je prej dobila dobra polovica vseh šolskih otrok. In mladina je vesela! — Minulo nedeljo smo imeli člani »Svete vojske« v podružnici v Humčah svoj prvi redni letni občni zbor s kratkim nagovorom ter skupnim svetim obhajilom, katerega so se udeležili skoraj vsi člani te družbe, izvzemši nekaterih, ki so storili to že na nedeljo sv. Janeza Krstnika. »Sveta vojska«, vstrajaj, poučuj, varuj!

Kazaze pri Dobrlivasi. Marijina družba naše župnije obhaja letos desetletnico svojega obstoja. Ustanovil jo je leta 1903 tedanji župnik v Kazazah č. gospod

Jurij Trunk kot prvo med koroškimi Slovenci. Zato bo imela družba prihodnjo nedeljo, dne 13. t. m., temu slavlju primerno slavnost, na katero vabimo tudi sosednje Marijine družbe. Spored je sledeč: Ob 8. uri tiha sveta maša, ob pol 9. uri vhod članic v cerkev, nakar sledi slavnostna pridiga mil. gospoda prelata dr. Martina Ehrlicha. Po pridigi sprejem novink, nakar sledi slovesna sveta maša ob asistenci domačih duhovnikov, med katero je tudi skupno obhajilo članic.

Ruda. Deželna vlada! Kaj je z občinskimi volitvami na Rudi? Kakor se je že pisalo, so se vršile občinske volitve za občine Ruda in Št. Peter, oboje dne 28. decembra lanskega leta. V Št. Petru so vložili pritožbo nemškutarji, pri nas na Rudi pa poštene Slovenci. V Št. Petru, kjer se je vložil protest od strani nemških volkratovcev, se jim je takoj ugodilo, in druge volitve so se vršile že konec februarja t. l. Na Rudi pa, ko smo se pritožili zoper volitve mi, cesarju zvesto udani Slovenci, še sedaj po preteku šest in pol mesecev ne vemo, kako in kaj!

Kapla ob Dravi. (Smrtna kosa) nam je pobrala 9. t. m. zjutraj nagloma g. Mihaela Ambroža p. d. Špeha v Kapli. Bil je jako razumen, radi svojega mirnega in prikupnega značaja obče priljubljen ter zmirom na naši strani. Za pritisk nasprotnikov je imel odgovor: »Slovenec sem, to ostanem do smrti in slovenska mora biti moja hiša vedno.« Naj v hiši večnega Očeta vživa plačilo!

Velikovec. (Podružnica »Freie Schule«) v Velikovcu je imela zadnjo nedeljo pri Kollorosu zborovanje. Udeležba je bila bolj pičla, večinoma socialni demokratje in le malo meščanov. Predsedoval je strokovni učitelj A. Hornbogner. Kot govornika so naročili odvetnika dr. Bernharda z Dunaja. Torej tujec! Z visokoletečimi besedami in znanimi »šlagerji« o »klerikalizmu« je fanatiziral svoje »ovčice«. K besedi se je oglasil tudi g. katehet Almer, ki je podarjal, da se že kot državljan ne more strinjati z namenom »Svobodne šole«, ki ne stoji na verski podlagi. Slabih časov je po večini krivo to, da ljudje nimajo več vere. G. katehet jim je povedal resnico, toda pri fanatičnih in zapeljanih ljudeh itak nič ne izda.

Iz Zilske doline. (Naše šole.) Gospod urednik, pošiljam Vam pismo, ki ga je pisal učenec neke takozvane »utrakvistične« šole na Koroškem. To pismo je pravcato ubožno izpričevalo za naše hvalisane poneumnjevalnice. Poslal bi uredništvu »Freie Stimmen«, a tam se ne razumejo na novonemščino tako dobro kot na novoslovensščino. Evo ga!

Libe Schwester

Auf dem Ferschbrecherum werde diese Karte Bääntwodten was ich dir Ferschbrochen Habe wen du gehen wilt i wer schon kumen obsnicht Regnen wirt und das wemer wider Faronika einmal chinein Schauhen Auch einen Gruss An dich und Gans und auf die Frau Fern auf die Andern allen in Haus.

Gorje na Zili. (Filozof Katzian.) Naš učitelj Katzian je prav fleten fant. Zato se ni čuditi, če so vseh oči obrnjene vanj, kadar gre skoz kako vas. Toda to še ni nič v primeri z njegovim veleduhom. Fant se razume tudi na filozofijo. Preštudiral je epohalno delo panteističnega naziranja »Dem Lichte entgegen«. Ko je pa uvidel, da bi utegnila svetla luč biti nevarna za vsebino njegove glave, je začel to luč drugim brezplačno oddajati.

Globasnica. — (Blagoslovljenje v odvodu.) Dan 6. julija t. l. je bil za Globasnico, Malovas Steben in Strpno vas zgodovinski dan. Blagoslovil ter oficijelno izročil javni porabi se je novi vodovod. Natančno bomo opisali vodovod v prihodnji številki. Ob krasnem vremenu in ob mnogobrojni udeležbi ljudstva je blagoslovil vodovod ob asistenci preč. g. J. Vintarja, župnika v Šmihelu, domači župnik. Količnega pomena je novi nad 10 km dolgi vodovod, ki je najmodernejši na Koroškem, kaže dejstvo, da so počastili s svojo navzočnostjo slovesno blagoslovljenje preimenitni gostje. C. kr. deželno vlado je zastopal vi-

sokorodni gosp. Franc Mayerhofer plem. Grünbuchl, c. kr. dvorni svetnik, veleza-sluzni bivši okrajni glavav velikovski, in visoki deželni odbor koroški velecenjeni go-spod c. kr. dvorni svetnik in deželni odbor-nik Karl Winkler, c. kr. okrajno glavav-stvo g. vodja c. kr. okrajnega glavavstva iz Velikovca. Tudi naš prezaslužni g. Franc Grafenauer je prišel ter je v slavnostnem govoru začrtal zgodovino in delo velikega dela. Obžalujemo le, da je bil zadržan g. deželni predsednik, ki bi ga bili Slovenci radi en-krat pozdravili. — Kdor si hoče ogledati moderni veliki vodovod ter piti najboljšo vodo na Spodnjem Koroškem, ki izvira iz kamenitega mrzlega srca naše starodavne sive Pece, naj pride v Globasnico!

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutrjno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Romanje na Sv. Višarje.

Romanja na Sv. Višarje, ki ga je pri-redila S. K. S. Z. za Spodnjo Podjuno in ob-mejne štajerske župnije, se je udeležilo s skupnim vlakom 740 oseb. Romanje je po-zdravil na Višarjih č. o. Ladislaj Jeglič. Vsi romanji so prejeli svete zakramente, kar je bilotem lažje, ker se je romanja udeležilo tudi pet duhovnikov. Slovesno pridigo je imel črneški gospod župnik Jožef Roz-man, ki je navdušeno poveljeval sveti križ, zmagoslavno znamenje, ki se je pri-kazalo Konstantinu Velikemu. Slovesno sveto mašo je daroval g. župnik Erker iz Sel na Štajerskem. Po glavni službi božji se je vršil shod Konstantinove slavnosti na prostem, kjer je govoril g. Smodej. Žal je hud naliv shod toliko motil, da se je mor-al predčasno zaključiti. Veseli in zadovoljni smo se vračali romanji s Sv. Višarj in si na postajah klicali: Na svidenje pri pri-hodnjem romanju!

Železna Kapla.

Občni zbor tukajšnje podružnice »Slo-venske Straže« na Ciril-Methodovo nedeljo v Št. Lenartu se je krasno obnesel. Na pred-večer je vabil mogočen kres in grom topi-čev rodoljube k tej lepi podružnici. Da se je Ciril-Methodova nedelja in prireditve, ki se vrši vsako leto to nedeljo, ljudem prilju-bila, je kazala velika udeležba. Na stotine ljudi je prišlo, da bi se v cerkvi in na pro-stem navdušili za vero, dom, cesarja. Tako cerkev kakor zborovalni prostor sta bila okrašena z venci, cesarskimi in narodnimi zastavami. Po drugi sv. maši, ki se je daro-vala za udeleženca družstva in »Straže«, se je vršil v najlepšem redu in navdušenju občni zbor, pri katerem so se podala poročila. Posebno veselje je vzbudilo poročilo tajnika, da je naša podružnica na-brala od zadnjega občnega zbora nekaj manj kot 200 kron. Nato so veleč gosp. dr. Rožman v vznesenih besedah naslikali nam življenje in trpljenje za Slovence vseh pokrajin toli zaslužnega Andreja Ein-spielerja. Marsikom so stopile solze v oči, ko je slišal, kako so preganjali našega narodnega buditelja, a vsem so žarele oči navdušenja za sveto stvar, za katero se je potegoval naš Einspieler. Srčna hvala gosp. doktorju, ki so četrtič pohiteli k nam nas bodrit in vnemat. Zaključilo se je zboro-vanje z igro »Strahovi«, katero so naša de-kleta kaj dobro uprizorila na odru, katere-ga so fantje izobraževalnega društva prav imenitno naredili. Tu se vidi, česa vsega navdušenje za dobro stvar ne premore. Na-še vrle pevke so povzdignile celo slavnost s svojim ganljivim petjem, posebno s him-no »Slovenski Straži«, s katero se je shod otvoril.

Melviče.

Občni zbor podružnice »Slovenske Straže«, ki se je vršil v nedeljo, dne 6. juli-ja t. l., predpoldnem v Trebišnikovi gostil-ni, je bil dobro obiskan. Po običajnem po-zdravu poda tajnik Urh Hafner odborovo poročilo, iz katerega je razvidno, da šteje podružnica 33 članov, ki so plačali 36 kron

udnine. Nabiralniki so dali 17 K 67 vin. »drobiža«. V odbor so izvoljeni poslanec Fr. Grafenauer kot predsednik, župnik U. Hafner kot tajnik, Val. Rauscher kot bla-gajnik, Val. Oswald in Pavel Wallner kot odbornika. Nato se domači župnik spominja sv. bratov Cirila in Metoda ter na kratko razloži njuno življenje in delovanje. — Dr. B. Schaubach govori potem jasno, pripro-sto in prepričevalno o potrebi, namenu in delovanju »Slovenske Straže«, ki zasluži, da jo podpira vsak pošten Slovenec. Z željo, da bi se vsi ob veselih prilikah posluževali nabiralnikov in se spominjali »Slovenske Straže« ter tudi radi segali po vžigalicah in kavi, ki se prodajajo v korist obmejnim Slovincem, se lepo uspeli shod zaključiti.

Globasnica.

Preteklo nedeljo je imelo tukajšnje iz-obraževalno društvo lepo zborovanje ob prav obilni udeležbi. Igrali sta se dve lepi novi igri in sicer »Strahovi«, ki so jih igra-la dekleta iz Marijine družbe, in »Skriti za-klad«, ki so ga igrali fantje. Ker je v Glo-basnici najstarejši in največji ljudski oder na deželi, ni treba omeniti, da so se igre igrane dobro in lepo. — Zborovanje je poča-stil s svojo navzočnostjo tudi naš veleza-sluzni državni in deželni poslanec g. Fran-cej Grafenauer ter je imel na mladino ognjevit, izpodbudni govor.

Društvena naznanila.

Gorenče. V nedeljo, dne 13. julija, upri-zorijo gorenški fantje dve šaljivi igri: »Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Ptček« in »Tri tičke«. Začetek ob 3. uri popoldne pri Buehlbauerovi gostilni na prostem. Poučen govor. Vstopnina 20 vin.

Prevalje. Slovensko katoliško delavsko društvo ima mesečno zborovanje dne 13. ju-lija v Štrekljevih prostorih po blagoslovu. Odbor.

Velikovec. Slovensko krščansko social-no društvo »Lipa« priredi v nedeljo, dne 13. julija mesečno zborovanje ob treh po-poldne v »Narodnem Domu« v Velikovcu. Odbor.

Dobrlavas. Tukajšnja podružnica »Slo-venske Straže« priredi svoje letno zboro-vanje v nedeljo, dne 13. julija, popoldne po blagoslovu v gostilniških prostorih Marije Cunder, po domače Mežnarke v Kokju. Na sporedu sta dva govora; enega govornika pošlje centrala »Slovenske Straže« v Ljub-ljani. Za zabavo in razveseljevanje bo skr-bel naš vrli pevski zbor. Ob koncu je pa, kakor lansko leto, tudi letos tombola, ki bode vsem udeležencem nudila mnogo raz-vedrila. Prireditve se vrši le pri lepem vre-menu, sicer se pa preloži na nedeljo pozneje. Slovenci iz Dobrlevasi in okolice, pridite v obilnem številu! — Odbor.

Možica. Izobraževalno društvo »Peca« v Možici priredi dne 13. t. m. precej po maši, ki je ob 9. uri, v prostorih g. Žagmojstra svoj občni zbor s sledečim sporedom: 1. Po-ročilo tajnika, blagajnika in knjižničarja; 2. poučen govor; 3. volitev odbora; 4. slu-čajnosti. Odbor.

Timenica. (»Edinost«) slovensko ka-toliško izobraževalno društvo za Št. Tomaž in okolico. priredi v nedeljo, dne 20. malega srpana 1913 popoldne po blagoslovu na žup-nijskem vrtu v Timenici veselic. Spo-red: Igra »Tri sestre«, šaljivi nastopi, petje in tamburanje. Vstopnina po navadi.

Kresovi.

Možica. Kakor za časa pohodov v naše slovenske pokrajine, ko so naši pradedje ob bližanju krvoločnega Turka zažigali na vrh hribov kresove, ki so naznanjali in sva-rili narod, naj se postavi v bran zoper div-jega Turčina, tako so goreli tudi na pred-večer slovanskih apostolov sv. Cirila in Me-toda po širnem Slovenskem in tako tudi pri nas v Možici kresovi na čast slovanski-ma apostoloma, a tudi kot svarilni ognji, ki naznanjajo, da se nam sovražnik ne samo bliža, ampak da ga že imamo v naši sredi, kateri je že stegnil svojo lakomno roko po slovenski posesti in ki nas hoče oropati te-ga, kar nam je najdražje, to je sv. vero in materni jezik. Toda prisegli smo pri svitu naših kresov, da bomo branili to našo slo-vensko domovino zoper napade naših so-

vragov, da bomo stali trdno na braniku svojih pravic.

Št. Rupert pri Velikovcu. Tudi letos je gorelo v naših krajih mnogo kresov na čast sv. Cirila in Metoda, samo žal, da ne vsi na en in tisti večer. Največ kresov je gorelo na predvečer godu slovanskih apostolov, naša severna meja se je tudi letos izkazala, celo štirje lepi kresovi so goreli na Vodov-nici, na Šmartinski gori in Hudem kraju. Tudi Podjunska dolina se je kakor vselej izkazala, veliko kresov je gorelo po vselej zvestih občinah na onem kraju Drave. Na večer godu samega so pa goreli kresovi na Peci in na drugih južnih gorah. Naši Št. Ruperški kmetje so se še posebno odliko-vali. Kresovi so pri nas goreli pri Höflerju v Št. Rupertu, v Orlički vasi, v Mrzlivodi, na Vinogradih celo štirje kresovi pri Ovšni-ku, Petriču, Krieglju in na pristavi šolskih sester, kjer so se prepevale tudi mile narod-ne pesmi, skupaj je pri nas gorelo sedem kresov. Pri Höflerju so letos tako močno s topiči streljali, kakor še nikdar. Gojenke »Narodne šole« so pa imele na šolskem vrtu z lampijoni obhod prepevaje slovenske na-rodne pesmi. Bog živi naše vrle slovenske kmete!

Prevalje. Tudi letos je pokazalo sloven-sko ljudstvo svojo ljubezen in spoštovanje do slovanskih apostolov in je zakurilo njim na čast mnogobrojne kresove. Na Uršulski gori, Zagradih, Volinjah, Breznici in Stra-žišču je gorelo deloma na predvečer, delo-ma na dan sv. Cirila in Metoda okoli 30 kre-sov, znamenje, da še prebiva tukaj dobro, slovensko katoliško ljudstvo, ki se ne sru-muje svoje vere, a tudi ne svojega naroda.

Kotmaravas. Kakor po vseh slovanskih krajih smo tudi Kotmirčani netili na čast sv. slovanskima apostoloma Cirilu in Me-todu tri kresove. Na Plešivcu pri Prosekar-ju je gorel velik kres in gremeli so topiči. S Plešivca smo videli več drugih kresov, ka-kor nad Št. Janžem v Rožu šest kresov, pri Kapli je gorel en velik kres. Tudi na Žih-polju jih je žarelo nekaj. Še celo v Spodnji Šmarjeti v Rožu in čisto na vrh Pece smo videli goreti kresove.

Kostanje. Tudi pri nas smo žgali kres, ki je pa strašno bodel v oči tukajšnjo požarno brambo. Kakor jih je pred leti zdramil kupček slame, goreč nad vasjo nad Pin-tarjem, tako so se spravili tudi letos med pritrkavanjem zvona podružnice v Gorji-vasi, v kateri nosi baje zvonec velikega mežnarja neka gostačka, dne 4. t. m. zve-čer nad veliki požar, ki bi imel biti v Va-brni vasi ali pri po dom. Sp. Zakoparniku; toda požarja ni bilo, ampak je gorel le — kres, ki ga je zakurila zavedna slovenska kmetica našima slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu na čast. Ljudje, vznemir-jeni vsled glasne trombe, so begali s svetner-tja in klicali vse vprek baje vse svetnike na pomoč, in v tej zmedi bi svoj nemčurski vrtinec zvabili tudi radi našega vrlega, ob-čespoštovanega g. mežnarja, a ta jim ni šel na lim. Naši velikonemci imajo le eno po-nižno željo — izrazil jo je neki privandran kmet iz Vabrne vasi — da se mora zažiga-nje kresov »ven publicirati« ali pa narav-nost prepovedati, da naši nemčurčki zopet — in v tretje rado gre — v take neprijetne škripce ne pridejo. Seve glede »Sonnwend-feira«, »Schillerfeira« i. dr. naj bi ostalo pri starem. Pa ne bo šlo! Če se gotovi ljudje hočejo res v tretjič osmešiti, jim radi zopet pomagamo! Saj se nam zdi umestneje, za-žgati prihodnjič ne le enega ampak več kresov, da se bo tudi naš »fajerver« naučil in navadil gledati luč. — Tih opazo-valec.

Gorje na Zili. Dostojno smo počastili praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Na predvečer je gorelo pet kresov, med temi trije visoko na Gorjanski planini. Na praznik zvečer pa je visoko plapolal pri nebu najlepši kres na gorjanskem griču. Vidi se, da Gorjane hočejo ostati to, kar so vedno bile — slovenske in se ne dajo pro-dati za nobene Judeževe groše. Če ima kdo preveč denarja, le sem z njim, a naših src ne bo imel.

Vetrinj. Tudi v okolici Celovca, na Gori pri Vetrinju, so narodni Slovenci netili dva kresova. Tudi tu še živi slovenska zaved-nost!

Žitaravas. Z vrha naše gore, kjer smo imeli tudi mi en kres, v soboto večer smo

našteli 40 drugih kresov; v tukajšnji župniji jih je bilo pet, ostali so se razdelili na velikovško okolico in deloma tudi na Rož, na pliberški okraj nismo imeli razgleda. Videlo se je torej, da se je na malo opazko »Miru« dvignilo vendar dosti vojščakov, ki so hoteli pokazati, da bdijo ter čuvajo svetinje, katere sta nam prinesla sveta brata Ciril in Metod.

Gorenče. Na predvečer godu sv. Cirila in Metoda je bilo opazovati iz Višvarske gore od Firpasa 32 kresov — enega celo vrh Pece — na več krajih so tudi topiči grmeli. To je lep dokaz, kako častijo koroški Slovenci slovenska apostola.

Pliberk. Prišel je zopet tisti prijetni čas, da moremo verni Slovenci, zvesti svoji stari navadi, kresovati. In res smo imenitno kresovali, in to celo dva večera, 4. in 5. julija. Kresove smo videli po vsej Spodnji Koroški. Največ jih je pa bilo drugi večer, dne 5. julija, dolj po prevaljskih gričih.

Cerkvene vesti.

Mašniško posvečenje bo podelil prevz. g. knez in škof gg. bogoslovcem v stolnici v nedeljo, 13. t. m.

Imenovan je za korarja stolnega kapiteljna in kn. šk. kancelarja č. g. dr. Janez E. V. Quitt, profesor bogoslovja itd. v Celovcu.

Slovesna investitura in inštalacija novoimenovanih digniterjev koroškega stolnega kapiteljna mil. gg. Gvidona Bittnerja kot stolnega prošta, Ferdin. Wappisa kot stolnega dekana, in dr. Jož. Somerja kot stolnega sholastra in novega stolnega kapiteljarja dr. Jan. Quitta se je najslovesneje vršila v stolni cerkvi ob 9. uri dopoldne ob navzočnosti mnogobrojnega občinstva.

Imenovan je knezoškofijskim konzistorijalnim svetnikom ter za referenta v konzistoriju preč. g. dr. Martin Ehrlich, profesor bogoslovja v Celovcu.

Imenovan je za knezoškofijskega dvornega kapelana in ordinarijatskega tajnika č. g. Andrej Truppe, kaplan v Železni Kapli, in Ivan Zel, administrator v Hodišah, za kanonika kolegiatnega kapitelna v Velikovcu.

Prestavljeni so kaplani: G. Ignac Milonig iz Šmihela pri Volšpergu v Solkovo, g. Ludovik Wegmann iz Solkovega kot administrator v Šmihel pri Volšpergu, g. Jožef Leuchter iz Št. Vida ob Glini v Šmartin pri Beljaku, g. Ferdo Gindele iz Št. Vida ob Glini v Šmarje v Lab. dolini, g. Janez Kienberger iz Šmarja v Št. Vid, g. Martin Presslauer iz Milštata kot administrator k Št. Jederti pri Volšpergu, g. Jožef Feinig iz Šmihela nad Pliberkom v Železno Kaplo, g. Ivan Starc iz Borovelj v Šmihel nad Pliberkom, g. Alojzij Vauti iz Št. Jakoba v Rožu v Borovlje.

Nastavljeni so kot kaplani semeniški duhovniki: G. Lovro Božič v Tinjah, g. Viljem Brožek v Št. Jakobu v Rožu, g. Izidor Kadras v Kotarčah, gosp. Janez Lamprecht jun. v Greifenburgu, g. Viktor Ruprecht v Podkloštru, g. Serafin Steindler v Šmarjeti pri Volšpergu, g. Ludovik Viternik v Hodišah, g. Oton Rainer v Milštatu in Maks Schätzle v Hüttenbergu.

V krško škofijo sprejet in kot kaplan v Št. Petru v Kačji dolini nastavljen je bil g. Norbert Sponring iz Tirolskega.

Za Marijine družbe na Koroškem. Ker so 20. in 27. julija nove maše, ne more biti shod Marijinih družb ta čas in se bo vršil šele dne 10. avgusta t. l. v Dobrlivasi. Natančnejši spored se bo pravočasno objavil v »Miru« in »Bogoljubu«. — Dr. J. Arnejc, kn. šk. poverjenik.

Gospodarske stvari.

Doberlavas. (Občni zbor hranilnice in posojilnice v Sinčivasi) se je vršil v nedeljo, dne 29. m. m. Predsedoval je načelnik zadruga g. Jurij Rutar, ki vse navzoče pristrčno pozdravi ter se v iskrenih besedah spominja lani umrlega dolgoletnega ter mnogozaslužnega bivšega načelnika te posojilnice g. Janeza Šumaha. V znak žalosti se vsi navzoči od svojih sedežev vzdignejo. Po prečitaniu zapisnika lan-

skega občnega zbora poroča tajnik zadruga o letnem delovanju hranilnice ter o njenem računskem zaključku za leto 1912. Prometa je imela posojilnica v minulem letu 239.639 kron 31 vin. Članov ima zadruga 707, izmed katerih ima 278 glavni ter 429 upravni delež. Vplačani deleži znašajo skupno 6418 K. Posojil se je dovolilo 18.200 K, vrnili so jih člani 18.680 K, tako da znaša skupno stanje posojil koncem leta 1912 396.267 K 24 vin. Hranilnih vlog se je sprejelo 66.475 K 7 vin., vrnilo 74.032 K 66 vin. Vseh vlog skupaj je bilo koncem leta 412.795 K 47 vin. Vseh posojilojemalcev je bilo 822, tako da znaša povprečno eno posojilo 482 K, vseh vlagateljev pa je bilo 632 s povprečno vlogo 637 K na enega. Čisti dobiček znaša 1969 K 24 vin., od katerega se je okroglo 1000 K razdelilo v dobre namene, in sicer: »Slovenski Strazi« 50 K, slov. kršč.-soc. zvezi v Celovcu 100 kron, društvenemu domu v Žitarivasi 100 K, dijaškemu domu v Celovcu 50 K, izobraževalnemu društvu v Dobrlivasi 40 K, v Kasazah 50 K, orlovski organizaciji v Dobrlivasi 150 K, za popravo stolpa na Gori 50 K. Dalje se je sklenilo tudi nakupiti za občino Dobrivas eno železno travniško brano ter za občino Žitaravas en žitni odbiralnik, ki bosta potem vsakemu članu zadruga zastonj na razpolago. — Prebral se je tudi zapisnik o zadnji reviziji. V odbor se je volil z vsemi glasovi namesto rajnega J. Šumaha g. Anton Vastel p. d. Toplič v Lovankah. — Posojilnica je težko krizo lanskega leta dobro prestala, kljub temu, da je povzdignila na svojo škodo obrestno mero za hranilne vloge od 4 na 4¼%, obrestno mero za posojila pa pustila prejšnjo (5%). Za leto 1913 pa velja za hranilne vloge obrestna mera 4¾, za posojila pa 5½%. — Zato, slovensko ljudstvo, okleni se še bolj svoje zadruga!

Velikovec. (Občni zbor) Hranilnice in posojilnice se je vršil dne 25. junija. Iz tajniškega in blagajniškega poročila se je razvidelo, da posojilnica kljub vsem slabim razmeram v zadnjih letih vendar zelo lepo napreduje. Prometa ima skoraj en milijon. Zadružnikov šteje 762, stanje vlog se tudi polagoma bliža milijonu, posojila znašajo okroglo 675.000 K. Ker je imela posojilnica lani izvanredne izdatke, zlasti poprave pri hišah in visoke davke (2734 K 4 vin.), se ni moglo tokrat v dobrodolne namene več razdeliti, kakor 254 K. Čistega dobička je bilo 763 K 12 vin. Rezervni zaklad znaša 20.000 K.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Krma in krmljenje.

Krma in krmljenje imata velik upliv na pridobitev mleka. Ako krmiš kravo z redilno, zdravo in tečno krmo, dajala ti bo v izobilju dobrega in okusnega mleka. Nasprotno dobiš malo mleka od krave, ki ji pokladaš malo pokvarjeno in težko prebavljivo krmo. Tudi neredno pokladanje kaže na mleku svoje posledice. Ako se krave krmijo po štiri- do petkrat na dan, jim je to prej v kvar kakor v korist, ker nimajo dovolj časa, da bi vso krmo dobro prebavile. Tako gre lahko veliko redilnih snovi v izgubo, ako pri krmljenju nismo ratančni. Dva- do trikratno krmljenje popolnoma zadostuje. Dajati kravam takozvane malice, kakor imajo ponekod navado, je nepotrebno in celo škodljivo.

Držati se je strogega reda. Krmiti se mora vsak dan ob enem in istem času, kolikor mogoče, vsak dan z enako krmo. Le v tem slučaju se vrši prebavljanje redno in posledica je tudi redno proizvajanje mleka vsak dan.

Skrbeti je, da se poklada kravam najboljše in lahko prebavna krma. Nikakor ni na mestu, dajati kravam slabo krmo, na drugi strani pa tožiti, da so krave slabe molznice. Dobrim mlekaricam je pokladati sladko seno, otrobe, tropine, ki uplivajo na mlečnost. Beljakovine v krmi najbolj uplivajo na tvorbo mleka.

Krava krmo najbolje izrabi in takorekoč krmo vsak dan sproti plačuje. Zato se izplača, dobrim mlekaricam pokladati najboljše krmo. Sicer krave ne bodo dale dosti dobrega, zdravega mleka, iz katerega je mogoče izdelati tudi najboljše izdelke.

Oskrbovanje.

Vsaka gospodinja ali oseba, ki ima pri molznih kravah opraviti, mora vedeti, da je krava tisti stroj, v katerem se prideluje mleko. Kakor zahteva vsak drug stroj gotovo ravnanje in oskrbovanje, tako mora biti krava mlekarica dobro postrežena, ako se zahteva od nje dosti mleka.

Poskrbeti je kravam mehkega in suhega ležišča. Poleg tega je treba krave redno vsak dan krtačiti. Snaga je pol krmljenja, pravi pregovor, toda premalo se na kmetih ta pregovor spoštuje. Štrigel in krtača se ne izdelujeta samo za snaženje konj, marveč tudi za snaženje krav mlekaric.

Švicarji namesto krmljenja opoldne krave krtačijo in trdijo, da snaga več zaleže kot potratno opoldansko krmljenje. Najnovejše domače poizkušnje res dokazujejo, da imajo Švicarji popolnoma prav. Pri dveh kravah se je pokazalo, da sta pri vedno enaki krmi brez krtačenja dali manj in slabše mleko. Obe kravi sta ob času, ko jih niso krtačili, dajali po dva litra mleka manj z 0,6% manj maščobe v mleku (na dan).

Snaga je tudi z ozirom na molžo nujno potrebna. Ni mogoče kravo snažno pomolžiti, ako je onesnažena. Ako bi gospodinja cedile mleko skozi cedila, v katerih je vložena vata, videle bi, koliko smeti pade med molžo v mleko. Naravnost nagnusno je gledati krave, ki stojijo ponesnažene ves dan v gnoju. Od takih krav se ne more pričakovati veliko in zdravega mleka. Vsaj pri kravah, če že pri drugi živini ne toliko, bi se moralo gledati na največjo snago. Koliko trpijo mlečni izdelki mlekar radi nesnažnega mleka, ki se prinaša? To so tudi pokazale poizkušnje. V tem oziru je treba vse storiti, kar je mogoče, da bomo imeli okusno, zdravo mleko za uživanje, istotako iz njega izdelane izdelke.

Paša.

Paša ni le za mlado živino potrebna, ampak tudi za molžne krave. Ni le dobra krma, katero si krava sama poišče izmed strupenih rastlin na paši, vzrok boljše mlečnosti, marveč tudi solnčna svetloba, svež zrak, katerega se lahko navžije. Solnčna svetloba in svež zrak ugodno vplivata na prebavljanje, katero pospešuje tudi tok krvi, ki upliva na boljšo mlečnost krav. Ta pojav nam dokazujejo mlečni zapisniki poizkusne molže, ki vse natanko v številkah dokazujejo. Ako kravo v hlevu še tako dobro krmiš, ti da vseeno manj mleka, kakor tedaj, ako pride na dobro pašo. Na paši krava izbira le tisto krmo, ki se ji v resnici najboljše prilaga. Povrh ima paša še to dobro stran, da se doma nekaj krme prihrani, na drugi strani pa se porabi krma, ki bi prišla brez paše morda v nič. Paša je povrh vseh dobrih strani tudi najcenejša in nudi kravam vsakdanje pregibanje, kar je za plemenske krave neobhodno potrebno, ako nečemo imeti vsako leto več krav jalovih.

Glasba.

»Glasbena Matica« v Ljubljani javlja svojim članom in vsem slovenskim pevskim društvom, da je priljubljena dr. Schwabova skladba »Zlata kanglica« za mešan zbor s spremljevanjem klavirja in harmonija ravnokar v tisku izšla. Ta vesela, sveža, ljubeznjiva skladba se je tako priljubila, da društva po nji povprašujejo in jo že izvajati. Ona društva, ki hočejo to delo, ki se je v »Matičnih« koncertih v Ljubljani, v koncertu podružnice v Trstu, po »Celjskem pevskem društvu« v Celju in po izobraževalnem društvu na Jesenicah z najlepšim uspehom izvajala, — v svojih nastopih izvajati, jo lahko naroče pri »Glasbeni Matici«. Izvaja se lahko s spremljevanjem klavirja in harmonija ali pa orkestra. Partiture 3 K. Glasovi za zbor se dobivajo, orkestralna partitura in orkestralni glasovi pa izposojujejo s skladateljevim dovoljenjem pri »Glasbeni Matici« v Ljubljani. Članom se določijo ta skladba skupno z muzikalijami, ki so namenjene za društveno leto 1913/14. Člani dobijo poleg te skladbe klavirsko partituro — ene najlepših in najvrednejših skladb slov. moderne glasbe: Anton Lajovičevo »Gozdna samota«, ki je zložena za ženski zbor in orkester in ki se

je pred devetimi leti in v pretečeni koncertni seziji z največjim uspehom izvajala v »Matičnih« koncertih — ter se ženskim zborom v izvajanje najtopleje priporoča. Kot tretje delo dobe člani malo zbirko moških in mešanih zborov, med njimi prav lepe »Tri večerne pesmi« Adamičeve, izvrstno in efektno Schwabovo »Še ena«, dramatično balado za moški zbor: Michlov »Atila in ribič« in druge. — V tisku so dalje: Koroške slovenske narodne pesmi Švikaršičeve in pripravljajo se tudi znamenita izdaja narodnih pesmi beneških Slovencev. — Muzikalije »Glasbene Matice« za leto 1912/13: »Album 25 slovenskih pesmi za gosli« in »Trije znameniti samospevi Devovi: Snegulčica, Pastirica, Kanglica« se ravno kar razpošiljajo. Naročajo se lahko kar po dopisnici pri »Glasbeni Matici«. — »Glasbena Matica« dalje javlja, da sta najpriljubljenejša dva zvezka Bajukovih slovenskih narodnih pesmi, ki sta bila že dvakrat razprodana, zopet izšla v tisku. Slovenska pevska društva in oni, ki so po tej razprodani zbirki povpraševali, ju lahko naročijo pri »Glasbeni Matici« v Ljubljani ali po knjigarnah. — Odbor »Glasbene Matice«.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Raznoterosti.

Generalmajor Lipovščak je bil, ko je dosegel že s 40. letom čin generala in veljal za izredno sposobnega častnika, nenadoma umirovljen. Zakaj? General Lipovščak je bil dodeljen glavnemu štabu armadnega poveljstva v Sarajevu ter je imel nadzorovati tudi ob srbski meji in poročati o gibanju srbske vojske. Dočim sta bila armadno poveljstvo in generalni štab poučena, da je Srbija ob meji združila mnogo vojaštva, je general Lipovščak na podlagi lastnega opazovanja poročal, da to ni res, ter se izrazil, da naši ukrepi ob srbski meji niso bili potrebni. Predstojniki pa se na njegovo strokovno mnenje niso kar nič ozirli. — Nato je Lipovščak kabinetni pisarni cesarjevi sami poročil o resničnem položaju na srbski meji; v zahvalo za to, da je storil svojo vojaško dolžnost, je dobil — plavo polo. Ni pač razumel naše modre zunanje politike! V tej stvari bi malo luči prav nič ne škodovalo!

Beduinski deček generalni major. Poveljnika kraljevske ogrske žrebčarne v Babilni generalnega majorja Mihaela Fadlallaha el Hedada je cesar na lastno prošnjo vpokojil. Vpokojeni generalni major je napravil v naši armadi izredno kariero. Ko se je leta 1857. nahajala v Arabiji avstrijska komisija za nakup konj pod poveljstvom polkovnika Brudermanna, je polkovnika spremljal od oaze do oaze neki živahen arabski deček, ki se je polkovnika tako oklenil, da se ni hotel ločiti od njega in ga je prosil, da naj ga vzame s seboj. Polkovnik je dečka, leta 1843. v Betsabi v Siriji rojenega Mihaela Fadlallaha res vzel s seboj, ga v Babilni poslal v šolo, ga skrbno vzgojil za krepkega častnika naše kavalerije. Fadlallah el Hedads se je tako izborna na konje razumel, da so ga koj prideli k žrebčarskemu oddelku, kamor pridelale najboljše kavalerijske častnike. Priprosti arabski deček Mihael Fadlallah el Hedads je bil za svoje zasluge večkrat odlikovan in je postal general.

Le mir nas napravi zmožne, da prav in premišljeno oskrbujemo svoje zadeve in opravila. Če smo nervozni, če tišči kri v glavo ali je razburjena i. t. d., potem moramo jemati Fellerjev hladeči, oživljajoči esenc-fluid z zn. »Elsa-fluid.« Tudi zoper glavobol, migreno i. t. d. ga ne moremo pogrešati. 12 steklenic franko za 5 kron odpošilja pristno le lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko. Često sta glavobol in tiščanje krvi posledica slabega prebavljanja in potem potrebujemo Fellerjeve odvajajoče kroglice (6 škatlic za 4 krone franko).

Mlinar, pošten in zanesljiv, išče službe v kakem kmetskem mlinu. V kakem ugodnem kraju vzamem tudi v najem. Ponudbe pod šifro »Mlinar« poštno-ležeče Šmihel pri Pliberku, Koroško.

Loterijske številke.

Trst, 2. julija: 1 7 87 11 68
Dunaj, 5. julija: 10 88 74 7 26

Tržne cene v Celovcu

3. julija 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	23	33	—	—	14	70
Rž	21	12	22	63	12	60
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	22	—	23	15	8	—
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	20	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	6	60	2	60
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	8	—	10	50	—	—
kislo	6	50	8	50	—	—
Slama	3	80	5	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	40	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30	—	—
sur. 1 "	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast 1 "	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	18	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	50	3	20	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	100	—	2	1	
za vožnjo	340	480	—	—	56	34	
Junci	210	344	—	—	14	6	
Krave	210	500	70	74	116	46	
Telice	180	—	72	—	3	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	16	54	—	—	360	280	
Ovce	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	

Odda se takoj

služba cerkovnika in organista

Najugodnejša za oženjenega rokodelca, ki bi lahko izvrševal tudi trgovinsko obrt. Prosto stanovanje, kolektura sena in žita. Plača po dogovoru. Več pove **župnijski urad Javorje**, pošta Črna pri Prevaljah, Koroško. Znamka!

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računске listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
(Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.
Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5.40, za družnike K 4.—, po pošti 40 vinarjev več.

Albin Novak
Sinčaves, Koroško.

Tovarniška zaloga in razpošiljavanje cerkvenih potrebščin, kakor: **Aparatolje za večno luč**, a la Guilon **stenje, steklo, kadilo, ogilje** za kadičnice itd.

Za abstinentne:
raznovrstne sadne soke.
Cene solidne,
postrežba točna!

Zdravnik

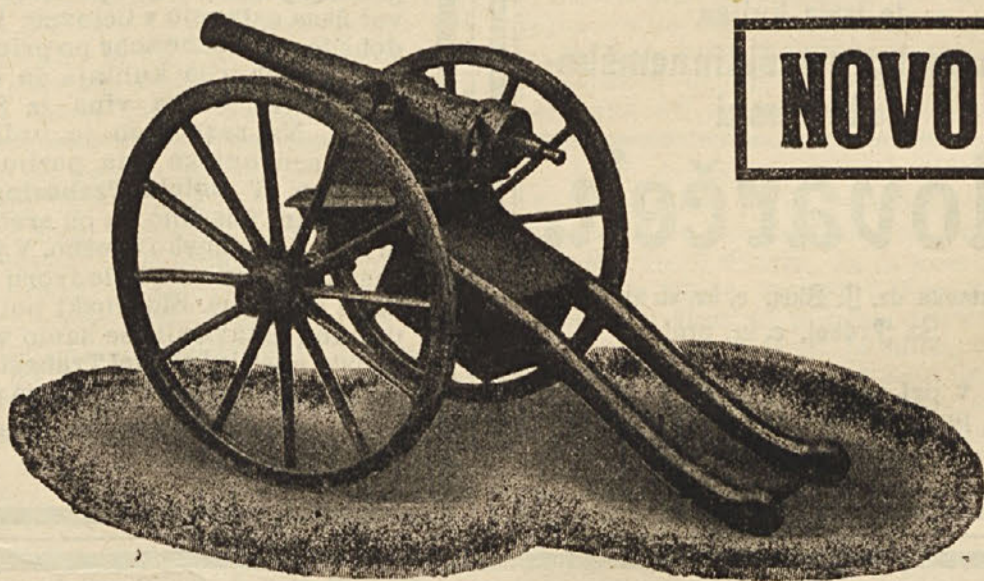
dr. Franc Petek

se s 16. julijem nastani

v Velikovcu

v Fressingerjevi hiši na trgu
in bo ordiniral vsak dan od
9. ure naprej.

NOVO!

Priporočila svoje patentirane

topiče za svečano streljanje.
S tem topičem se odda
v eni minuti 10 do 12
strelcov. Konstrukcija je tako izvorsna,
da je pri streljanju
osaka nevarnost izključena.

Pok je silno močan ter je prikladen
tudi za naznanjanje požara.

Pojasnilo in cenike na zahtevo zastonj.

Fr. Ševčik,

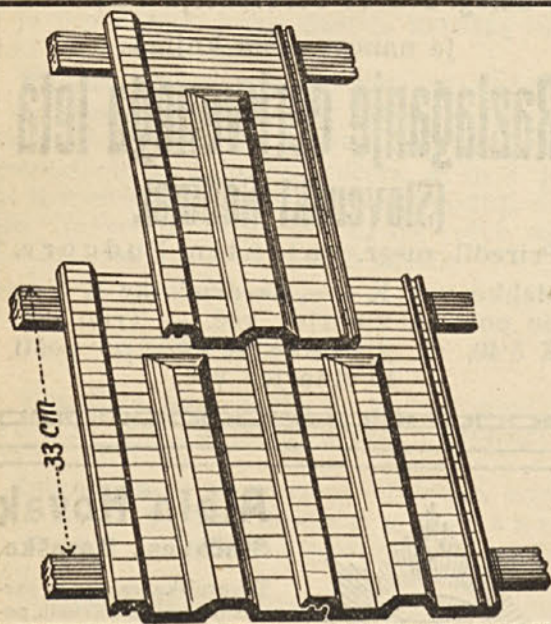
puškar v LJUBLJANI.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!

: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Hranilnica in posojilnica na Djekšah

ima svoj

redni občni zbor

na god sv. Alekša, dne 17. t. m., takoj po
sv. maši v posojilnični sobi lastne hiše na
Djekšah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1912.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Posvetovanje in sklepanje o obrestni meri.
5. Rešitev došlih prošenj.
6. Dopolnilna volitev.
7. Predlogi in slučajnosti.

K obilni udeležbi prijazno vabi

odbor.

Ali ste že pridobili „Miru“
-- novega naročnika? --

Trgovska hiša

na Gorenjskem v zelo prometnem kraju,
stoječa ob križišču glavnih cest, prikladna za
vsakovrst. trgovino, tudi za zasebno bivanje

se proda

vsled premenitve življenskega poklica pod
lastno ceno. Naslov pove uprava tega lista
št. 27.

Kmetje, za poletni čas dobite
:: po najnižji ceni ::
dobro in VINO pri Ivanu Hoch-
naravno müller, Beljak,
Peraustraße št. 1.

Naprodaj

je lepo posestvo z zidano hišo in hlevom,
ki obsega čez 4¹/₂ ha njiv, čez 2¹/₂ ha trav-
nikov, 14¹/₂ ha gozda in nekaj vrta ter je
oddaljeno 1³/₄ ure od Celovca v rodovitnem
kraju. Naslov pove upravništvo „Mira“ št. 27.

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovaška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica hotela Trabe-
singer se vljudno priporoča vsem ve-
lećenjem slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu Trabesinger dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Rlojzija Leon.

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-
slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prt vezani knjigi je K 2.40,
po pošti K 2.50. Dobi se v vseh
knjigarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8,000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1,000.000.—

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davok
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzal izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spjletu, Trzinu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po 5 %

proti 60 dnevni
odpovedi po 5 1/2 %